

Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab

The Royal Norwegian Society of Sciences and Letters

Til

NTNU Rektor v/ stab Ingeborg Vasli

Direktør for organisasjon og infrastruktur, Bjørn Haugstad

Prorektor for forskning og formidling (konstituert) Toril A. Nagelhus Hernes

NTNU UB, direktør Sigurd Eriksson

Kunnskapsdepartementet v/ Trine Geirlyng

Trondheim, 06.02.2025

Innspill fra Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab i anledning høring av NTNU rapport «Veikart fremtidens bibliotek» (19. des. 2024) om NTNU Universitetsbiblioteket, angående de skisserte planer for NTNU UB avd. Gunnerusbiblioteket.

Tidsfrist for høring nevnt som «februar 2025» (NTNU Innsida 19.12.2025.)

Bakgrunn

DKNVS overdro sitt museum og vitenskapelige bibliotek til staten ved Universitetet i Trondheim i en avtale av 27.05.83. I forbindelse med at Universitetet i Trondheim inngikk i NTNU ble avtalen oppdatert 10.01.1998. Gjennom avtalen fra 1983 overdro DKNVS særskilte eiendeler til Staten mot at Staten påtok seg visse forpliktelser. Forpliktelsene er senere delvis justert/spesifisert i henhold til endringsavtalen fra 1998. De ulike forpliktelsene fremgår av avtalene fra 1983 og 1998.

Gunnerusbiblioteket

DKNVS bibliotek (1768-1983) utgjør bokstammen i det nåværende NTNU UB Gunnerusbiblioteket. DKNVS biblioteket omfatter moderne litteratur før 27.05.1983, den største samling lokalhistorisk og slektshistorisk litteratur Nordenfjelds (både publisert og upublisert litteratur) og Spesialsamlingene. Spesialsamlingene er DKNVS' store antikvariske biblioteksamling med håndskrifter, bøker, kart, bilder og privatarkiv fra middelalder til og med 1800-tallet. I tillegg rommer Spesialsamlingene flere verdifulle private bibliotek testamentert til DKNVS' av historiske velyndere og medlemmer som Nils Voll, Chr. Hammer, Søren Kleist, Thorvald Boeck, Broder Lysholm Knudtzon og Sigrid Undset. Disse donerte samlingene er gitt til DKNVS under visse vilkår som staten v/ NTNU er forpliktet til å videreføre i henhold til avtalen.

DKNVS innspill til høring

1. NTNU har gjennom den evigvarende avtalen med DKNVS påtatt seg særskilte forpliktelser overfor både DKNVS, DKNVS' donatorer og deres etterfølgere. DKNVS styret savner tydeliggjøring av hvordan forpliktelsene opprettholdes og utføres i planen for NTNU UBs omorganisering. Spesielt pekes det på at rapporten fra desember 2024 hverken omtaler eller redegjør for de forpliktelsene NTNU har etter avtalen og i neste omgang søker løsninger på hvordan disse forpliktelsene kan og skal løses inn i fremtidens bibliotekfunksjoner ved NTNU. Etter DKNVS oppfatning burde rapporten ha en særskilt vurdering av avtalene rundt Gunnerusbiblioteket. Etter DKNVS oppfatning bærer rapporten preg av en styrt løsning uten at forpliktelsene er kommentert eller vurdert. DKNVS's styre etterlyser en dialog med utvalget nettopp med utgangspunkt i å finne fram til egnede

løsningsmodeller innenfor avtalenes rammer. Styrets videre kommentarer må leses med utgangspunkt i den manglende dialogen.

2. I de foreslåtte modeller (modell A-D) for omorganisering av UB synes Gunnerusbiblioteket å endres fra å være et delknutepunkt bibliotek til fellesmagasin og bibliotek for spesialsamlinger som har som hovedfunksjon «...å oppbevare og tilgjengeliggjøre materiale. Betjener brukere i mindre grad og tilbyr ikke alle fysiske bibliotekstjenester» (s.18 og figur 11).

Avtalen inngått i 1983 stadfester i punkt III. B at *“Staten vil sørge for å holde samlingen og biblioteket vedlike i samsvar med donators betømmelser og de forpliktelser som påligger Museet. Staten overtar ansvaret for den fortsatte drift, opprettholdelse og videreføring av virksomheten”*. Videre i den oppdaterte avtalen fra 1998 står det at *“De samlinger, arkivalia og bøker som per 27.05.1983 var DKNVS, Museets eiendeler skal være lokalisert påmed den faglige kompetente bemanning som i dag er dedisert disse samlingene”*. DKNVS mener modellene A-D utfordrer de inngåtte avtalene både med hensyn til antall og det faglige nivået på ansatte ved UB engasjert ved Gunnerusbiblioteket, og dermed at veiledningen, utviklingen og forskningen vil kunne føre til et nivå som ikke samsvarer med de forpliktelsene som NTNU har i henhold til avtalen.

3. Målet for å omgjøre Gunnerusbiblioteket til fellesmagasin og bibliotek for spesialsamlinger er å frigjøre areal til *“strategisk satsing og oppgradering av universitets formidlingsarealer og møtepunkter med samfunnet”* (s. 23). Satsning på Gunnerusbiblioteket, muligheter for å utnytte og utvikle dette biblioteket, for eksempel ved å fokusere på digitalisering av samlingene, er ikke nevnt. Digitalisering av samlingen vil lette tilgjengeligheten for NTNUs studenter og ansatte, så vel som studenter og forskere i inn- og utland, og gjøre samlingen åpen for et generelt publikum. DKNVS biblioteket var åpent for allmenheten fra 1848 og DKNVS anser at allmenn tilgjengelighet til biblioteket også skal være en naturlig del av videreføringen av samlingene inn i det 21-århundret.

4. Rapporten framhever at *“Trendene vil gi en dreining av bibliotekenes tjenester mot: ...• Økt støtte i forskningsprosessene •men avtagende tilgang til fysiske materialer, men økt fokus på digitalisering av materiale”* (s. 14). For at Gunnerusbiblioteket skal kunne utnyttes som den unike kilden den er, må biblioteket ha fagkyndige ansatte som har spesialkompetanse på materialet som inngår i samlingen. Dette er en investering for å bevare, videreutvikle og utnytte Gunnerus biblioteket som vil vise for alle at NTNU står i den lengste vitenskapelige tradisjonen i Norge og som nettopp tar vare på denne. Som det fremgår av ovennevnte er det DKNVS oppfatning at rapporten er mangelfull og DKNVS forventer at utvalget før endelig rapport avgis vil innhente en egen ekstern vurdering av avtaleforpliktelsene som ligger i avtalen fra 1983 og 1998 mellom NTNU og DKNVS og også vil innlede en dialog med Gunnerusbibliotekets administrasjon for å finne fram til egnede løsninger for framtidens bibliotek ved NTNU.

Med vennlig hilsen,

Det Kongelige Norske Videnskabs Selskab

på vegne av DKNVS styret

May Thorseth, DKNVS preses
Professor i filosofi
Institutt for filosofi og religionsvitenskap
NTNU
Tel. + 47 91 71 10 44
email: may.thorseth@ntnu.no

Vedlegg:

NTNU rapport, kunngjort på NTNU innsida 19.12. 2024: «Veikart fremtidens bibliotek»

DKNVSS avtale med staten v/ Det Kgl. Kultur – og vitenskapsdepartement 1983, justert 1998 v/ Det Kgl. Kirke, - utdannings og forskningsdepartement.